Рік заложення 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази в тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 25-го МАРТА 1919. Ч. 35. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. TUESDAY, MARCH 25, 1919. No. 35.

ЛЬВІВ ЗДОБУТИЙ.

ВАРШАВА, 20. МАРТА. --- УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА, ЯКІ ОБЛЯГАЛИ ЛЬВІВ, ВІЙШЛИ ДО МІСТА ПО ПЯТЬОХ ДНЯХ ЗАВЗЯТОЇ БОРОТЬБИ, ЯК СЕ ДОНОСИТЬ НИНІШНИЙ УРЯДОВИЙ РАПОРТ. В РАПОРТІ СКАЗАНО ДАЛЬШЕ, ЩО УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА ПОБИЛИ ПОЛЬСЬКІ ВІДДІЛИ, ЯКІ ВИСЛАНО НА ПОМІЧ ПОЛЬСЬКІЙ ЗАЛОЗІ У ЛЬВОВІ.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 24, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

З УПАДКОМ ПЕРЕМИШЛЯ ЛЬВІВ НЕ МІГ УДЕРЖАТИ СЯ В РУКАХ ПОЛЯКІВ.

Українські жовніри мають одержати окрему нагороду.

ВАРШАВА, 20. марта. — **Доку[illegible]али ся в руки Поляків, вказують, що кождому [illegible] жовнірови, який вийде до Львова, приобіцяло українське правительство нагороду в сумі 4.000 корон і пять моргів землі.**

З виїмкою чотиродневного розему облога Львова Українцями тривала без перестанку від початку січня. Місто находило ся постійно під огнем українських гармат. Від кількох тижнів достава поживи і помочи була зовсім відтята. В рядах польських жовнірів бороли ся жінки, дівчата і молоді хлопці. Місто було позбавлене сьвітла і води і мешканцям грозила голодова смерть.

Доля Львова була вже порішена, коли Українці, здобувши Перемишль, острілювали Львів тяжкими гарматами, забраними з внїшних фортів перемиської кріпости.

Як се показуєть ся, до приказу мирової конференції в Парижи, яка наказала, щоби обі сторони застановили воєнні операції, не богато привязувано ваги.

ПІСЛЯ ПРИКАЗУ МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ОБІ СТОРОНИ МАЛИ ЗДЕРЖАТИ ВОЄННІ ОПЕРАЦІЇ.

Зажадано від Українців, щоби вони позволили на доставу поживи мешканцям Львова.

ПАРИЖ, 21. марта. — **Виконуючи своє рішенє в справі здержаня воєнних операцій між Українцями і Поляками, головна рада мирової конференції вислала бездротну телеграму до ген. Павленка, головного команданта українських військ, а другу до ген. Розвадовского, головного команданта польської армії, взиваючи обі сторони до безпроволочного здержаня воєнних операцій на боєвім фронті коло Львова.**

Головна рада зробила їм предложенє, щоби війска задержали свої теперішні позиції між Львовом і Перемишлем, але Українці мали позволити на свобідний довіз поживи для мешканців Львова.

Головна рада заявила дальше готовість вислухати звітів обох сторін щодо їх териториальних домагань і позволити обом сторонам вислати особи, які вони будуть вважати за відповідні, до Парижа в цїли переміненя розему в перемирє. Вислуханє представників буде однак вповні залежати від сповненя услівя, а іменно безпроволочного здержаня боротьби.

УКРАЇНА ЙДЕ СОЛІДАРНО ЗІ САВЄТСЬКОЮ РОСІЄЮ.

На Україні заряджено загальну мобілїзацію до боротьби проти імперіялістичних держав аліянтів.

„Журналь де Дебат" з 20. лютого доносить на підставі телеграми з Одеси, **що премієр українського савєтського правительства, Раковський, видав проклямацію, в якій потвердив солідарність України зі савєтською Росією.**

У своїй проклямації вказав Раковський на конечність утвореня оборонного союза з правительством Литви, Білоруси, Лотви і Естонії проти імперіялістичних правительств.

Раковський видав декрет в справі загальної мобілїзації на Україні та оголосив заряджене в справі удержавленя і конфіскати.

(Спізнені вісти доносять, що провідники українських радикальних елементів з Винниченком на чолі перейшли на сторону большевиків, усуваючи ся з правительства ген. Петлюри. Теперішний склад правительства Петлюри вказує, що він зложений з представників умірковавих партій соціялістичних і партій несоціялістичних).

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВІЙСКА ЗАНЯЛИ ТЕРНОПІЛЬ.

КОПЕНГАГЕН, 22. марта. — **РОСІЙСЬКА ЧЕРВОНА АРМІЯ ПРИБУЛА ДО ТЕРНОПОЛЯ,** як се доносять одержані тут вісти.

БОЛЬШЕВИЦЬКА АРМІЯ МАШИРУЄ В НАПРЯМІ ЛЬВОВА.

Большевицькі війска находять ся вже на лінії Броди-Станиславів.

КОПЕНГАГЕН, 23. марта. — Берлїнський кореспондент будапештенської часописи „Пешті-Напльо" доносить, що три представники російського савєтського правительства, які прибули до Будапешту, заявили, **що червона армія находить ся тепер на лїнії Броди-Станиславів та посуваєть ся в напрямі Львова, віддаленого всего 75 миль.**

Вони надіють ся, що найдальше в протягу двох тижнів червона армія прибуде до Будапешту.

БОРОТЬБА МІЖ ВІЙСКАМИ ПЕТЛЮРИ І БОЛЬШЕВИКІВ НА ВОЛИНИ.

Українські війска Петлюри заняли три місцевости.

БЕРНО, 21. марта. — **Українські війска ген. Петлюри підняли успішний наступ на Волини,** як се доносить швайцарська телеграфічна агенція з Проскурова, осідку правительства Петлюри. **Положенє большевиків на Україні має бути критичне.**

Посуваючи ся на північ, українські війска відзискали важну зелїзничу стацію Сарни. При зелїзничім шляху, який веде зі Сарнів до Вильни, українські війска заняли місцевости Дібровицю і Столин. Українські війска відперли також большевиків від горішного бігу ріки Горинь в пинські болота.

70.000 БОЛЬШЕВИЦЬКА АРМІЯ МАШИРУЄ ЧЕРЕЗ ГАЛИЧИНУ НА УГОРЩИНУ.

БАЗИЛЕЯ (Швайцарія), 24. марта. — Телеграма з Відня доносять, **що ген. Дьорді на чолі 70.000 большевицької армії перейшов ріку Дністер і війшов до Галичини. Його армія складаєть ся переважно з Мадярів і Болгарів, які свого часу були полонені Москалями, і мають на цїли заняти зелїзницю, котра веде зі Львова до Будапешту.**

ФРАНЦУСЬКІ ВІЙСКА ОДЕРЖАЛИ ПРИКАЗ ОПОРОЖНИТИ ОДЕСУ.

Большевицькі війска доносять про нові успіхи в боротьбі коло Одеси.

ЛОНДОН, 21. марта. — Російська бездротна телеграма доносить, що військова команда в Одесі проголосила розказ, в якім сказано, **що французькі війска мають повернути з Одеси до Франції.**

Телеграми доносять дальше, що французький консуль опустив вже Одесу.

Після вістий, які одержано з Парижа, французькі війска находять ся ще в Одесі. Вісти про опорожненє Одеси Французами виглядають трохи на передчасні. В четвер має прибути до Одеси французький генерал Франше д'Есперей, який обійме контролю над ситуацією.

Большевики розбили одну дивізію війск аліянтів під Одесою.

ЛОНДОН, 24. марта. — Большевицький урядовий звіт доносить про новий успіх над Чорним морем.

Звіт доносить, що большевицькі війска приневолили армію аліянтів до відвороту в напрямі Одеси, розбивши цілу дивізію війск аліянтів між Вознесеньском і Одесою.

Два французькі полки коло Одеси збунтували ся.

ПАРИЖ, 22. марта. — Паризькі соціялісти і московські представники одержали нинї вісти, **що два французькі полки в околиці Одеси збунтували ся, коли одержали приказ до наступу проти большевиків.**

Французькі війска, як доносять, мали вислати делєгацію до своїх офіцирів, заявляючи, що „вони є готові бороти ся за Францію, але не будуть бороти ся проти своїх братів". Упімнені, що їх поступованє є бунтом та що їх чекає за се кара смерти, жовніри мали заявити, що вони се знають, але що не можуть змінити свого рішеня. Чи жовнірів покарано смертию, вісти не подають нічого.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 24, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

СИЛЬНІ БОЛЬШЕВИЦЬКІ АРМІЇ НАД ГРАНИЦЕЮ РУМУНІЇ І ПОЛЬЩІ.

Розпічнуть наступ, скоро лише настане погода.

ПАРИЖ, 21. марта. — **Большевики нагромадили сильні війска над границею Румунії. Друга большевицька армія стоїть на границї Польщі, щоби вдарити в корінь новоутвореного польського правительства. З Поляками відбувають ся вже відокремлені бої і лише питанє часу є, коли вибухне буря з повною силою. Румунія і Польща — се одинокі заборола, які стоять нині між російськими большевиками і центральною Европою.**

З причини браку сирих матеріялів і в наслідок того пануючого безробітя, заходить велике питанє, чи теперішне чесько-словацьке правительство зможе удержати ся.

Скорше чи пізнїйше німецьке правительство Еберта мусить провалити ся, як се вказують ріжні вісти, які надходять з Німеччини. Упадок Еберта наступить або перед підписанем мира, або по його заключеню. Коли теперішне правительство не прийме мирових услівий, радикальні елементи повалять його. Коли-ж знова воно підпише його без протесту, наступить тесаме.

Оренбурські козаки зобовязали ся доставляти для Москви і Петрограду поживу.

ЛОНДОН, 20. лютого. — Оренбурські козаки рішили доставити для Москви і Петрограду велику скількість поживи і придержувати ся всїх розпоряджень щодо средств поживи, як се доносить бездротна телеграма з Росії.

Сю ухвалу принято на конференції, на котрій делегати згодили ся організувати савєти у всіх місцевостях і поробити кроки проти всяких зусиль протиреволюціонерів.

На конференції предложено програму „соціялістичної організації хліборобства". В ріжних місцевостях і околицях уладжено хліборобські комуни. Рада народних комісарів (большевицький кабінет міністрів) признала кредит в сумі білїона рублїв на поліпшенє хліборобства. Селяни мають одержати науку для ліпшої господарки і господарські знаряди. Також зорганізовано варстати для направи рільничих машин. В додатку до сього видано заряджене в справі засіяня 4,000.000 гектарів землї, яка передтим **не була під управою.**

В ЄГИПТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 24, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Положенє в Єгипті грізне.

ЛОНДОН, 21. марта. — Положенє в Єгипті стає з кождим днем гірше, а під теперішну пору незвичайно тяжке, як се доносить телеграма з Каіра, столиці Єгипту.

Генерал Аленби, командант англійських військ в Палестині, прибуде до Каіра у вівторок. Значні скріпленя вислано до Єгипту.

Сильні відділи Бедуїнів появили ся в провінції Бегейра. Турецький прапор повіває в деяких селах сеї провінції. Убито кількох урядників і полісменів.

З МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 24, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

МИРОВИЙ ДОГОВІР БУДЕ ГОТОВИЙ ДНЯ 29. МАРТА.

Аліянти роблять приготованя на случай, коли би Німеччина відкинула мирові услівя.

ЛОНДОН, 21. марта. — Телеграми з Парижа доносять, що американський мировий делегат, полковник Гавс, зложив слідуючу заяву:

„Мировий договір, який буде містити в собі також постанови Лїги Народів, буде готовий на день 29. марта. Німці повинні прибути до Версалю в протягу трох тижнів".

ПАРИЖ, 21. марта. — Англійські урядові круги припускають можливість, що Німеччина відкине услівя тимчасового договору. Кажуть, що є велика небезпека, що Німці опустять свої руки і скажуть: „Робіть, що вам подобаєть ся".

Що в такім случаю зроблять мирові делегати, годі сказати. Доносять, що приготованя на всякі можливости є пороблені.

АЛЇЯНТИ БАЧАТЬ ВЕЛИКУ НЕБЕЗПЕКУ ЗІ СТОРОНИ РОСІЇ.

Українці не хочуть більше й говорити з комісією аліянтів.

ПАРИЖ, 22. марта. — Останні події в Росії є щораз більше притемнені і викликують небезпеку більшу ніж колинебудь давнїйше. **Делєгація аліянтів на Україні не є всилї навіть довести до сього, щоби Українці хотіли бодай її вислухати.**

В урядових кругах аліянтів нема нині певности, чи їм вдасть ся вислати через Гданьск польські війска з Франції.

Справа турецьких країв рівнож доси непорішена. Напруженє між полуднево-славянськими народами а Італією стає щораз сильнїйше, яке може довести кождої хвилї до поважної кризи.

НА УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 24, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

НА УГОРЩИНІ ПРОГОЛОШЕНО САВЄТСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

Провідник мадярських большевиків, Беля Кун, міністром загр. справ.

КОПЕНГАГЕН, 23. марта. — **Александер Горбай станув на чолї революційного правительства робітничих, селянських і жовнірських рад,** як се доносить телеграма з Будапешту.

Беля Кун іменований міністром заграничних справ, а Йосиф Погані міністром війни в угорськім большевицькім правительстві.

Ходить чутка, що Беля Кун відніс ся до Ленїна з просьбою о оружну поміч.

Часописи в Будапешті не появили ся.

ГР. КАРОЛІ І ЙОГО КАБІНЕТ УСТУПИЛИ.

Причиною його уступленя було рішенє аліянтів щодо румунсько-угорської границї.

БУДАПЕШТ, 23. марта. — **Угорський кабінет, на чолї котрого стояв гр. Каролї, уступив, передаючи правительство в руки пролетаріяту.**

Таке рішенє принято, коли гр. Каролї відчитав на засїданю кабінету ноту аліянтів, в якій була подана нова границя угорсько-румунська. Повідомивши про се рішенє команданта французьких війск на Угорщині, гр. Каролї уступив.

Нове угорське правительство проголосило війну проти аліянтів.

КОПЕНГАГЕН, 23. марта. — **Телеграма з Будапешту зі суботи доносить, що нове угорське правительство оголосило слїдуючу проклямацію.**

„Пролетаріят Угорщини перейняв з нинїшним днем власть у свої руки. З рішенем паризької конференції в справі обсадженя Угорщини заосмотрене революційної Угорщини в поживу стане неможливим. Серед таких обставин позістав для Угорщини одинокий вихід — диктатура пролетаріяту.

„Законодатну, екзекутивну і судейську власть буде виконувати диктатура робітничих, селянських і жовнірських рад. Ре-

(Продовженє на стороні 7-мій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31. 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

НАРОДНЕ ПРАВО В ГАЛИЧИНІ.

Як нарід станув в Галичині під оруже, то цілию його було політичне **самоозначене і суспільна революція.**

Майже 5 місяців боров ся український нарід в Галичині проти польських панів, аж вкінци прогнав їх і зі своеі столиці Львова та з Перемишля, де ще польське панство було отаборилось.

Нині нема польського панства на галицькій Україні. Дідичі і їх посіпаки прогнані. Землї і лїси в руках народа. Панські старости, „повятові" судії і тим подібні слуги польського панованя прогнані.

Нарід український має усю власть у своїм краю в своїх руках.

Нарід дїлить справедливо свої землї, які відібрав від панів; нарід установлює свої народні права і порядки і своє нове правлїнє.

Одним словом, се найбільше демократична зміна, яку котрийнебудь нарід може завести.

* * *

Така зміна не подобаєть ся польським панам; не подобаєть ся взагалї всяким панам, навіть українським, як де які є, але не може неподобатись соціялїстам, демократам, поступовцям нїде у сьвіті.

А тимчасом що дієть ся?

Ото читаємо вісти з Европи, що московські большевики ідуть на галицьку Україну заводити свої порядки. Ідуть на сей найбільше знищений край, на край, де нарід по довгій боротьбі узяв власть у свої руки, проти того народу з гарматами і рушницями, аби його змусити до большевицьких порядків. Ідуть проливати кров українського сільського робітника, аби його позбавити його власної свобідної волї і його народного права, а змусити до большевицької анархії.

І що большевики можуть запровадити в Галичині?

Хиба се, що заведуть московське спільне посїданє громадою землї, яке ввели в Московщинї царі, а яке Ленїн вважає за найлїпше, наймудрійше і найдосконалїйше і на якім опирає свої „савєти" по селах.

Таке посїданє віддає власть над громадою кільком крикунам, що мають підпертє большевицьких властий, а загал має тільки їх слухати. Таке спільне громадське посїданє землї убиває всяку свободу в громаді.

Земля може бути подїлена рівно і навіть може бути знесена приватна власність (як наприклад вона є власностию цїлого народа і держава відступає поодинокі рівні господарства селянам), однак як не посїдає землї спільно громада і як вона не розпоряджує нею, **але кождий громадянин є самостійним і свобідним господарем і за поле платить тільки податок чи рент републиці, то громадські крикуни не можуть ним верховодити і він собі такийсамий пан як ті крикуни.**

* * *

Московський нарід протягом століть привик до команди і верховодства старшини в громаді через своє специяльно московське спільне посїданє землї громадою (так званий „мір"), **але Українець, котрий цінить свою особисту свободу, як на Україні так і в Галичині, все держав ся особистого посїданя землї і навіть по заведеню соціялїстичного ладу він би того права не зрік ся, бо не хоче зречи ся своєї особистої свободи.**

Як український нарід в Галичині цінить високо особисту свободу громадянина-селянина і не хоче приймати московського „міра", то се його свобідна воля і жаден другий нарід не має права його диктувати і силою накидувати порядків своїх.

Се, що московські большевики ідуть війною на східну Галичину, аби тамошнє українське селянство змушувати до московського „мірського" посїданя і порядкованя землею в громаді, є розбоєм і насильством.

Жаден нарід один другому не має права силою накидувати свої порядків.

Кождий нарід має своє сьвяте право запровадити у себе свої порядки, такі, які він вважає за найлїпші після своєї свобідної волї.

Український нарід, котрий вміє цінити свободу свою і другого, не іде до других народів накидувати силою українські порядки, а таксамо і Москалї, чи вони большевики чи нї, не мають права український нарід позбавляти його права самому рішати про свої справи, а накидати свої московські порядки.

ЗБИРАЙТЕ І СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА 100.000-НИЙ ФОНД ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ!

УКРАЇНЦІ І АВСТРІЙЦІ.

Хто се Українці?

Українці належать до славянської родини національностий.

Українці мешкають на Україні властивій, то є — по обох боках Дніпра, в східній Галичині, в північній части Буковини і в північній части Угорщини.

Всїх Українців буде около 40 міліонів.

Українці мають свою власну мову, що є одною з найкрасших славянських мов. Вони мали давно свою независиму державу, своїх князїв. Вони мають свою власну історію і красну та богату лїтературу.

Українці цілий час стреміли до того, щоби зєднати всї етноґрафічні части української землї в одну свобідну, независиму Українську Державу.

Українців називають також Русинами і Малоросами, однакож властива їх назва, якої вони нині загально уживають, се Українці. Так їх нині рівнож називають всюди сьвідомі люди на сьвіті.

Етноґрафічно Українці спокревнені з Сербами, з Дальматинцями і другими Славянами полудневих сторін Европи.

Отже вони не є галузию анї московської (великоруської) національности, анї польської.

Хто-ж є Австрійці?

Австрійці, се Нїмці з околиць Віденя і їх там буде около 12 міліонів.

Вони говорять мовою нїмецькою і є частию нїмецького народу в Европі. Їх історія і лїтература є загально нїмецька.

Австрійці й Українці не є навіть сусїдами, бо між одними а другими мешкають инші народи — Чехи, Словаки, Поляки. Українці ніколи не мали нічого спільного з Австрійцями чи там Нїмцями.

Тому Українців із східної части Галичини чи Буковини не можна ніколи називати Австрійцями, тимбільше, що австрійська держава нинї вже не истнує. Бувша Австрія панувала над Українцями **силою і проти їх волї.** І тому упадок Австрії був для них пожаданий. Вони, увільнивши ся зпід австрійського ярма, прилучили ся зараз до независимої Української Народної Републики.

Нинї зникли примусові політичні границі, встановлені гнобителями і нинї всї Українці — чи з української части Галичини, чи з Буковини, чи з угорської України, чи з України властивої, що по обох боках Дніпра, — уважають себе одним українським народом.

І тому справедливість вимагає, щоби кождого уважати тим, чим він сам себе уважає — чим він є! Хто отже уважав би нинї Українця Австрійцем, що є проти його волї і переконань, той відмовляє йому права рішати про те, чим він є і чим хоче бути.

Нинї ніхто Поляків з західної Галичини, яка була під панованєм австрійської династії, не називає Австрійцями; анї Чехів, нї Словаків, нї Сербів з Боснї, нї Хорватів, анї Румунів, над якими Австрія проти їх волї панувала.

Ніхто не називає Поляків Москалями чи Нїмцями через те, що вони були під панованєм Росії чи Нїмеччини.

Тесаме правило повинно бути застосоване і до Українців. Ті, що називають Українців Австрійцями, є або незнайками, або шкідниками.

UKRAINIANS AND AUSTRIANS.

Who are the Ukrainians?

The Ukrainians belong to the Slav family of nationalities.

The Ukrainians are living in Ukraine proper—that is on both sides of Dnipro river, in Eastern Galicia, in Northeastern Bukovina, and the Northern part of Hungary.

The number of Ukrainians is about forty milion.

They have their own language which is one of the most beautiful of the Slav languages. In the past they had their own independent State, their own kings. They have their own history, beautiful and rich literature.

Throughout the existance of the Ukrainian people—Ukrainians had been always striving towards the uniting of all the etnographical sections of the Ukrainian territory into one free independent Ukrainian State.

The Ukrainians are also called Ruthenians, and Little Russians, yet their proper name, which is now generally used, is Ukrainians. By that name nowadays they are called by all the advanced people throughout the world.

Etnographically the Ukrainians are related with Serbians, Dalmatians and with other Slavs of the Southern sections of Europe.

Therefore they are neither a branch of the Muscovite nationality (Great Russian) nor of the Polish one.

But who are the Austrians?

The Austrians are the Germans inhabiting the regions around Vienna, and their number is estimated as high as twelve million.

They speak German language as they are a part of the German nation in Europe. Therefore their history and literature is German.

The Austrians and the Ukrainians are not even neighbors because these two nations are separated by other nationalities:—Bohemians (Czechs), Slovaks, and Poles. Such being the case the Ukrainians have had never anything to do with Austrians.

That is why the Ukrainians from the Eastern part of Galicia or Bukovina can never be called Austrians, moreover, when the Austrian Empire exists no more. The now defunct Austria ruled over some of the Ukrainians **by force and against their will;** this fact is the best explanation why the Ukrainians are glad of the downfall of Austria. They freed themselves from the Austrian oppression and united themselves with the independent Ukrainian People's Republic.

Compulsory political boundaries dividing the Ukrainian People, established by the oppressors, have disappeared to-day—when all the Ukrainians of the Ukrainian part of Galicia, of Bukovina, of Northern Hungary, and Ukrainia proper, are united together and consider themselves as one Ukrainian Nation.

Justice demands that everybody be regarded the same as he considers himself—as what he really is! Therefore those, who would today call the Ukrainian as an Austrian, what is against his will and what he most strongly resents, they would deny a man the right to determine what he is and what he wants to be.

Nobody is calling today the Poles of Western Galicia, which were under the Austrian dynasty, Austrians; nor are the Czechs (Bohemians), Slovaks, Serbs of Bosnia, Chorvats and Roumanians called Austrians though they were ruled by Austria against their will just as well.

Though the Poles were under Germany and Russia the are not called Germans nor Russians either.

The same rule should be observed in regard to the Ukrainians. Those who class the Ukrainians as Austrians are either ignorants or mischiefmakers.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА.

Варварство польсьських ґазет послїдними часами переходить всякі границї — особливо варварство в відношеню до Українців. Сумніваємо ся, чи на таку вже отверту дикість, на таку безличність хтонебудь другий на сьвіті (крім галицьких москвофілів і російських чорносотенців) відважив би ся.

Очевидна річ, що дика воєвничість польських ґазет на американськім континенті (в Злучених Державах і Канаді) не богато може заважити на вазі реальних европейських відносин. Буде, що мусить бути. Коли буде з сього який наслідок, то хиба той, що ся польська преса здеморалїзує більше чи меньше свій власний польський загал, вмовивши в него явні брехнї супроти Українців і розпаливши безсильну ненависть — а ненависть завсїди слїпа і убийча для того, в чиїй груди вона горить.

Та гляньмо на факти.

Польська ґазета „Час", що виходить у Вінніпеґу, з дня 19. лютого б. р., говорячи про питаня, які ставлять при теперішній реґістрації чужинцям, каже:

„Перше з тих питань звучить: „Місце мого уродженя є... Тут кождий Поляк уроджений в Галичині повинен відповісти: Галичина, польська провінція. Тесаме щодо другого питаня „місце уродженя родичів". Чужинці походячі з Галичини, колиб на повисше питанє відповіли, що місцем їх уродженя є Україна, поповнять кривоприсягу, бо Галичина не була, не є і не буде ніколи частию України. Галичина була складовою частию Польщі аж до року 1772, потім належала до Австрії, а тепер знов верне до польської републики".

Треба розуміти, що „Час" має на гадці східну, українську Галичину і річ звертає очевидно до римо-католиків Українців із східної Галичини, яких Поляки завсїди уважали Поляками. Та щоби не розводити ся довго, ми вкажемо коротко на деякі факти і зробимо з них льоґічні висновки. І так:

Східна Галичина є етноґрафічно й історично українською.

Населенє східної Галичини говорить мовою українською, якою говорять на київській Україні.

Сама польська статистика каже, що Українці мають перевагу в 48 повітах східної Галичини, а Поляки в 25 повітах Галичини західної. Тасама статистика каже, що в східній Галичині на 100 душ є: Українців 60, Поляків 29, а Жидів 11.

Однакож Поляки числять до Поляків також всїх Українців римо-католиків, отже дійсне число Поляків у східній Галичині є богато меньше, ніж кажуть Поляки.

Назва Галичина є українською, бо взята від міста Галича, давної столиції українських князїв.

В українській части Галичини є нинї пять міст які в ріжних часах були столицями українських князїв, а то: Галич, Львів, Перемишль, Теребовля і Ярослав.

Українська Галичина була під польським панованєм, але вона була також колись під панованєм литовським, вчасти мадярським, а недавно австрійським. А ще давнїйше мала своїх власних українських князїв. Але її населенє було завсїди в великій більшости українське, що жило своїм житєм, своїми традиціями і завсїди стреміло до того, щоби освободити ся вд своїх гнобителїв, а між тими і від польських.

Польща також мала своїх королїв, але пізнїйше була під панованєм Нїмеччини, Австрії і Росії. Краків належав колись до Чехів. А польські історики кажуть, що кругом Кракова були колись українські села, які потім спольщено.

На чім отже опираєть ся польські претенсії?

Етноґрафічних претенсій вони не мають.

Історичні знов претенсії Поляків є абсурдом, бо такі претенсії може ставити до Галичини Литва й Угорщина; а знов Українці сказалиб, що вони були найпершими панами своєї землї, тому за ними повинна бути найперше слушність.

Коли історичні претенсії Поляків до східної Галичини слушні, то не меньше слушними були би претенсії Москалів, Нїмців і Австрії до польських етноґрафічних територій. Адже покликаючись на „історичне право" Поляків, вони можуть сказати: „Що раз до нас належало, те на віки має бути наше". І тоді Польща не мала би права домагати ся самостійности.

І тому, коли уроженець східної Галичини скаже, що східна Галичина, се польський край, польська провінція, то тоді якраз поповнить кривоприсягу. Бо „Час" бреше, коли каже, що „Галичина не була і не є... частию України". Адже хоч би згадати, що князь Роман (в XII. столїтю) злучив був Галичину і Волинь в одну сильну державу, а Київ уважав ся також від него залежним.

Та лакомим Полякам здаєть ся, що вони мають до українських земель більше права ніж самі Українці.

Щож до того, чи східна Галичина буде належати до України, то ми знаємо, що **вона вже злучила ся з Київською Україною.**

В „Курієрі Польськім" з Мілвокі, з 19. лютого б. р., читаємо:

„Завішенє оружа на львівськім фронтї досить трудне, бо українські (русїньци) провідники не мають жадної сили над бандами ґайдамаків. Положенє у Львові дуже погане. Жінки і хлопи борють ся там з ворогом, нечисленне польське військо, яке там післано, мало не зовсїм вичерпане. Аліянтські офіцири, які впослїднє відвідали се місто, оповідають, що бачили там ранені жінки, які привожено з поля битви до шпиталїв.

„Українці (Русїні) не хочуть віддати нафтових копалень, положених на полудне від Львова; се тому, що мають з них користи. А іменно продають з них нафту на Угорщину, а в заміну одержують відтам ріжні річи і воєнні матеріяли.

„Позаяк в тих копальнях Українці (Русини) не мають жадного уділу, а всї робітники є Поляками, через те Поляки слушно домагають ся тих жерел нафтових".

Отже до сього ще кілька уваг. Бандами на українській землї можна звати не українське, але якраз польське військо. Що офіцири бачили ранених жінок, се зовсїм ніщо важне. Хто йде на війну, той повинен бути готовий на рани і смерть. А що до нафтових жерел (Борислав), то найбільше капіталу вложили там Жиди, Французи, Англїйці, Американці й Нїмці. Але се не значить, що се дає право до сих жерел Полякам. І се неправда, що там роблять самі польські робітники, бо промислові підприємці не оглядають ся на національність, але на силу рук. А що сї нафтяні поля знаходять ся на українській територіі, то вже тим-самим належать лише до України — так, як пр. копальні соли під Краковом, що є на польській територіі, належать до Польщі, а не до Чехії.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

АФОРИЗМИ.

Чоловік уявляє собі жінку ангелом, доки вона не жадає від нього гроший.

Не говори своїх тайн приятелям, то й вороги не довідають ся.

Початок до кождого дїла дає намір.

Коли би всї українські матери сповняли як слід свої обовязки, то й нарід наш був би могучий.

Малі наміри не сповнять ся, коли думаєш про великі дїла.

Подруже було би більше щасливим, колиб у нїм було меньше ідеалів, а більше вирозуміня.

В ПАРИЖИ.

Мирова конференція має вже в руках побіду, а під ногами царські корони; тримає на подолку мапу Европи, а сидить на скринї майна для відшкодовань. Усе має, лиш приходіть, народи, тай беріть, що вам слушно належить ся.

Та біда в тім, що не всї дивлять ся, що слушне, а що нї. Є такі, що хотять свого, а чужого не бажають, а є знова такі, що хотять загарбати чуже добро. До таких заборців належать передівсім Ляхи і большевики. І одні і другі нападають на сусїдні народи длятого, аби їх забрати в своє царство. Ляхи хотїли би забрати сусїдні народи в шляхотсько-вшехпольську неволю, а большевики в большевицько-московську неволю.

І мирова конференція сидить в розпуці і думку думає, як біді зарадити.

Найлїпша рада — мечем заборців, а народам, яких вони нападають — усяка поміч.

Лише в той спосіб може прийти до мира скорого, справедливого і тривкого.

ВИКЛАД ПАДЕРЕВСКОГО ПРО ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Каже, що між Поляками і Українцями нема ріжниці.

ВАРШАВА, 18. марта. — Польський премієр, Іґнац Ян Падеревскі, представляючи положенє в Польщі і його звязь зі справою Европи, заявив між иншим отсе:

„У східній Галичині більшість мешканців становлять Русини. Між Русинами і Поляками нема ріжниці щодо народности, а лише щодо релїгії і мови. Русини належать до грецько-католицької церкви, яка признає власть Риму. Коли польська женщина вийде заміж за Русина, то дївчата стають Польками, а хлопції Русинами, і на відворот. Тому в тійсамій родині можна подибати Русинів і Поляків, які говорять язиками обох країв, а цїла ріжниця полягає в тім, що належать до ріжних обрядів тоїсамої церкви. Польські селяни у східній Галичині незвичайно радують ся з приводу нової народної єдности, свободи і независимости.

„Сей патріотизм глибоко вкорінив ся в польськім народі і він зєдинить його до сильного опору проти большевизму з одної, а проти всеґерманїзму з другої сторони. Коли мирова конференція признасть нам сї територіі, то се запевнить нам дійсну независимість національну, просмислову і торговельну. Маю надію, що американський нарід поможе нам осягнути сю ціль".

(Поясненя до сеї нової композиції Падеревского злишні. — Ред.).

ЗБОРИ УЧАСНИКІВ КООПЕРАТИВНОГО КУРСУ В НЮ ЙОРКУ.

Отсим просить ся всїх тих, котрі зголосили ся взяти участь в кооперативнім курсї в Ню Йорку, щоби прибули на збори, які відбудуть ся в середу, ДНЯ 26. МАРТА в „Народнім Домі" (в третій гали).

Збори розпічнуть ся ТОЧНО О ГОДИНІ 7.30 ВЕЧЕРОМ. На зборах буде предложена точна програма курсу і усталить ся години і днї науки.

На збори просить ся також і тих, котрі інтересують ся справою кооперації і хотїли би взяти участь в курсї. Послїдний реченець впису на зборах дня 26. марта.

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ГРОМАДА в Ню Йорку.

„ВОРОЖІ ЧУЖИНЦІ".

З Форт Вілям, Онт., Канада, пишуть до вінніпеґського „Українського Голосу":

На повисшу тему говорив проповідник др. М. Шейвер 16. лютого с. р. в місцевій методиській церкві Веслей в присутности великого числа слухачів, між якими було кількох Українців. Текст подаю в скороченю для тих, які не мали нагоди там бути, або перечитати сього в часописи.

Заки приступлю до самого змісту, буде на місци згадати, що п. Шейвер, се канадійський патріот, якого ідеалом „підчас війни і підчас мира є виробляти Канадійців по можности найвисшого типу з матеріялу, який маємо під руками". Можна сьміло сказати, що виводи і заключеня в сій проповіди оперті у великій мірі на його власних студіях і досьвіді, здобутім довголітною працею поміж чужинецькими іміґрантами, а особливо Українцями.

За його працю над піднесенем місцевих Українців просьвітно — наука англійської мови і т. н., за його інформоване других Канадійців про українські справи в Канаді і в Европі, вкінци за його безсторонну проповідь, яку подаю осьтут в українськім перекладі, належить ся п. Шейверови від нас правдива подяка.

В оповіданю, яке послужило мені за зміст (Йоан 8, 7), оповідаєть ся про женщину, котра належала до найбільше знеславленої кляси грішників. Достойники церковні з удаваним запалом за справедливість домагали ся, щоби сю женщину вкаменувати після права. Ісус же відмовив ся розбирати справу зі становища правного і наставав, аби жінка була суджена після її особистих заслуг, або погріхів, а не після належаня її до кляси.

Сотками літ бороли ся, аґітували і голови клали Британці, щоби становище, яке занимає християнство, стало частию нашого права. Та до сего часу успіх в сім напрямі був лише в тих краях, де ґоворить ся англійською мовою. І як горді є ми з сього, що **чоловік є невинним так довго, аж поки не докажеть ся йому, що він провинив ся;** горді з засади, що „ліпше звільнити 99 винних, ніж має потерпіти один чоловік невинно"; або з „Габеас Корпус Акту", який приказує, що судія мусить приставити вязня на переслухане перед суд **особисто** зараз по його арештованю. Се скарби, які стратити, значить—позбути ся свободи. Вони є фундаментальними принципами вільного народу.

Та чи були ми справді Британцями в трактованю людий, яких називаємо ворожими чужинцями? Чи були ми справді християнами?

При помочи поліційного спису і особистого знакомства з положеня постараю ся подати в цифрах число ріжних народностий в нашій місцевости. Дивлячи ся на цифри, ціле положене стане нам можливо яснійше перед очима. З 3781 зареґістрованих чужинців є 54 Німців, коло 1866 Українців, 256 Жидів, 29 Поляків, 1600 Словаків. До 1866 Українців з Австрії можна додати ще 390 Росіян, які в дійсности є всі Українцями. Се робить загальне число Українців 2256.

З сих народів 1) Поляки вже признані яко независимий нарід і яко наші союзники, 2) Словаки були нашими союзниками вже цілими місяцями і стали в наших рядах до боротьби на Сибіри і західнім фронті за справу свободи. А однак ще тому два тижні назад Словаки в Канаді були змушені реґіструвати ся яко ворожі чужинці. Українці стали вільним народом з своїм власним правительством ще від другої російської революції. Ми посуджуємо їх за підписане берестейської угоди, коли їх край так був притиснений німецькими інтриґами, а армія їх так підупала, що їм нічого не лишало ся, як се зробити. В дійсности та угода не залежала від Українців більше, як залежали услівя недавного розєму, подиктовані Німцям ґенералом Фошом.

Які-ж відносини Британії до сеї нової нації? Найліпше се можемо бачити з відповіди Ллойда Джорджа до Українського Горожанського Комітету в Канаді, який робив стараня, щоби вислати двох делеґатів на мирову конференцію. Відповідь слідує: „У відповідь на вашу телеґраму бажаю запевнити вас, що правительство Його Величества є за тим, аби справа України була вповні обговорена на мировій конференції. — Ллойд Джордж". І сі делеґати вже в дорозі на мирову конференцію.

А як ми трактували сих людий? Край так величезних національних богатств потребує двох річий: капіталу і робітника (і можна сказати, що будемо їх потребувати й на дальше). Щоби задоволити сю послідну потребу, ми розсилали аґентів по цілій Галичині, полудневій Европі та иньших краях, аби дістати робітника, якого наш край потребував. Се тільки всього щодо нашого трактованя. Робітник нам робив, ми йому платили. Ми спровадили його до свобідного краю і полишили його ніяк необзнакомленого з нашими свобідними інституціями, з виїмком хиба, коли він з несьвідомости переступив закон. Тоді він познакомляв ся з нашим судом.

Чоловік, який проживав в Канаді через довші літа, запитав мене: „У кого можу дістати позволене, щоби вибрати петицію?" Він не знав, що одним з фундаментальних принципів свобідного людства є вільність вносити петицію навіть до самого пануючого (короля). Управа краю, судів і цивільних урядників є в руках людий иншої народности і коли вони трактували його і батьків його лише яко нерухоме майно, то се слабоньке приготоване, щоби брати участь в демократичних інституціях. Та помимо того ми, яко край і яко церква, вдоволяли ся робітником, якого ми діставали в сих людях і лишали їх в незнайстві щодо їх пайки в будучности в сім краю. Що ми не мали клопоту з сим елементом, се треба завдячувати внутрішній доброті тих людий, для яких в їх положеню одиноким виходом було шукати сьвітла, за яким вони прийшли до Канади.

Коли вибухла війна, перед нами стала загадка. Але факт був, що **девять десятих сеї загадки було те, що ми про сих людий не знали нічогісінько. Ми не зблизили ся до сих людий особисто, не пізнали їх потреб і тому ми були серед води.** Канадійський нарід, який, поминувши все инше, є правительством краю, не знав, яке було становище сих людий. Бож як в дійсности могли чужинці в несвоїй земли знати, чого тримати ся? Наслідком сего було те, що ми заплатили кару законом відібраня права голосу, який тимсамим позбавив тих людий сьвятого права горожанства і які в той спосіб стали горожанами але без держави. Ми обіцяли їм звільнене від військової служби, щоби їх зацитькати, але затягали до війска тих, що мали горожанські папери і були у військовім віці. Можливо, що ми потребували того акту, щоби показати сьвітови, що Канада була зеднана проти кайзеризму, та се однак плями не усуне. Канада не може в себе терпіти „свистків паперу".

І тепер знаходимо постанову суду у Вінніпеґу, після якої сі, **котрі зможуть доказати, що вони льояльні, дістануть на се сьвідоцтва,** а наші часописи подають, що „правдоподібним є, що в разі не виказаня сьвідоцтвом характеру, чужинець рішучо не дістане в Манітобі роботи". Також вінніпеґські часописи пояснюють, що ся комісія буде тільки посьвідчуваги, що особи народностий, які спріяли аліянтам підчас війни, хоть з вигляду похожі на Німців, або Австрійців, **не є ворожими чужинцями і уникнуть клопоту, коли покажуть свої картки в разі бунту"...**

Ціла ся пропаґанда є ясно протибританська в своїй методі. Вона припускає, що чоловік є винним і примушує його доказати свою невинність; і коли пояснене преси щодо цілі сього права є правдивим, то се є щось застрашаюче. Додати ще хиба до сеї зневаги батьків наших і наше припущене, що неоправдані заворушеня будуть мати місце і замісць їх спинити ми примушуємо чоловіка, щоби доказав, що він є гідним приняти свисток паперу, який мав би його ратувати.

Тепер ще маємо імперіялістичне розпоряджене, після якого чоловік може бути суджений без його присутности в суді, або без його відома, про те, що його судять і може бути покараний інтернованем.

Годжу ся, що особи, проти яких сі закони є вимірені, можуть бути колинебудь арештовані яко воєнні бранці, але бо самий же наш закон признає, що **їм належить ся судове переслухане. І коли ми маємо їх судити, тож ради Бога судім же їх по британськи, а не по німецьки.**

Сї люди вислали сотки охотників до Франції і Фляндрії, щоби били ся і вмирали як Канадійці за справу свободи. **Шістьдесять процент двох західних батальонів охотників були Українці.** Я знав людий, які пробували записати ся до армії через кілька разів і се їм остаточно вдало ся аж тоді, як сказали, що родили ся в Росії.

Зібрані на конференції, вони згодили ся помагати правительству продукцією і всякими иншими способами підчас війни. Помимо сего після донесень публичної преси і розпоряджень міністерства, про що я згадав повисше, їх заставляєть ся вірити, що рука Канади є проти них.

Два визначнійші делеґати, які виїхали переговорювати з репрезентантами мирової конференції в справі України, є Канадійцями. Се є люди, які прожили тут досить довго, щоби зрозуміти до певної міри британські інституції. Їх становище, становище, яке ми їм дали, може зробити богато за або проти відносин України до аліянтів.

Ми творимо історію, як тільки се зрозуміємо. Ми можемо сотворити історію, яка булаб гідна пошани, як ми лише зближимо ся і пізнаємо іміґранта, а він нас. Не маю найменьшого сумніву, що він зробить правдиву свою пайку в сих часах перебудови.

Знаю особисто людий, які пізнали канадійське житє як найліпше і які зжили ся як найблизше з житєм самопосьвяти Канадійців, і сі люди були найбільшим чинником в протиділаню впливам крайних аґітаторів, які робили зусиля, щоби уживати сих людий для своїх самолюбних цілий.

Се є спосіб-дорога до розвязки. Вона є британська. Вона є християнська. Чи будемо нею поступати?

Г.

ПРИЯЗНІ ЧУЖИНЦІ.

Слідуюче є зсумованем проповіди, виголошеної проповідником МекКулофом в церкві Ст. Аґнес, дня 23. лютого, у Форт Вілїям, Онт., Канада.

Канадійське горожанство є і повинно бути уважане яко титул визначности і почести. Як для тутешного уроженця так і для новоприбувшого воно стоїть за свободою нагоди, свободою політики, свободою поглядів і віри. Коли запрошуємо чужинців до нас, се є привілеї, які даємо їм. Богато скористало з сего предложеня. Вони прийшли до нас зі сонічної Італії, з Скандинавії, з Росії, з Австрії; в сути річи з кождого краю і з кождої народности. І вони знайшли тут славну землю повну нагоди, повну благословенної божої свободи. А чи вони за чотири роки надужили гостинности, яку тут застали? Чи Поляки, Чехо-Словаки й Українці підчас років, коли Канада проливала свою кров, показались фальшивими краєви, ли так було, то вони після Коли так було, то вони після справедливости не можуть мати жадних поважних нарікань, як їм тепер кажеть ся, що їх довше не потребуємо.

Одначе що показує тепер статистика? Справедлвість, честь і закони справедливости домагають ся, щоби з ними (чужинцями) поступити після доказів.

Візьмім приміром Українців. Ми знаємо, що міліони з сего народу живуть в Росії та що в початкових роках війни вони боролись і гинули в російських арміях, ставлячи чоло нашому спільному ворогови. Їх побратимці є тут серед нас. **Отже чи вони є вороги чи приятелі? Сьогодня якраз хвиля признати наших приятелів, а не пятнувати як ворогів тих, котрі стояли за нашою справою. На мировій конференції Українців не уважають яко ворогів, але радше яко аліянтів.**

Одначе чи многим народностям, які симпатизують з нашою справою і були раді боротись і вмерти за Канаду, дали ми нагоду сього? Певна річ, що канадійська честь, канадійська справедливість і канадійська гостинність рішучо домагають ся, щоби їх трактовано яко приязних а не яко ворожих чужинців.

Редактор большевицької ґазети задумав ся і говорить:

— Кажуть, що як би мене слухали, то сьвіт би обернув ся до гори ногами! Можливо, але який би той сьвіт тоді розумний був!

У ВЛАСНУ ХАТУ!

Наші жовніри вернулись домів!

Вони ідуть вздовж Пятої Евні з розвиненими прапорами і при звуках музик; вони таксамо булиб ішли улицями Берліна, якби кайзер не уступив; се є сі хлопці ветерани, котрі дійшли до Побіди.

Перед роком і скорше вони відходили і оставили свої хати, радощі і приятелів щоби піти до Франції боротись за нас. Вони боролись, вони побідили і нині вони знов є у своїй хаті.

Вони виконали свою пайку; сі наші жовніри були сьвідками усього.

А ми, котрі заповнили хідники, призираючись і махаючи капелюхами для висловленя їм нашої радости, -- що про нас сказати?

Ми купували Бонди Свободи, щоби зібрати гроший на купно оружія для тих молодців що боролись. І вони гордять ся нами.

Вони є сьвідомі сего, що ми їх підпирали коли вони були в тренчах.

Однак наша праця ще не покінчена.

Ми не можемо оставити недокінченим се діло яке наші жовніри виконали у Франції.

Ми мусимо зібрати стільки гроша, щоби запевнити Побіду, яку вони здобули і привезти сюди решту наших жовнірів.

Позичка Victory Liberty Loan наближаєсь -- осягнім її!

ДОВЕРШІМ НАШЕ ДІЛО!

INVEST!

GOVERNMENT LOAN ORGANIZATION
Second Federal Reserve District
LIBERTY LOAN COMMITTEE
120 Broadway - - - - - - New York
FOREIGN LANGUAGE BUREAU
Flat-Iron B'ld'g., - New York.

ЖЕРТВИ НА ФОНД ДЛЯ ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ.

Дальше зложили:

377. Маттітук, Н. Й. В. Баковський $10.00

378. Лансфорд, Па. Галицькі парафіяни церкви св. Івана Хрест. $162.00

379. Екнерс, Па. о. Кирило Пірожок на Фонд оборони Галичини $25.00, а на У. Н. Раду в Парижи $5.00. — Разом $30.00

380. Бремонд, Тексас. На руки місцевого У. Н. Комітету зложили: Ф. Заяц, Г. Атаманчук, В. Музика, І. Славка, О. Череватий, Т. Витвицький, Й. Березовський, А. Чайківський, І. Туляк, С. Туляк, М. Туляк і П. Стецик по $5.00; П. Филип, Я. Филип, С. Музика і І. Музика по $2.50; Я. Атаманчук, М. Музика і Я. Музика по $2.00; О. Музика і М. Рудик по $1.00. — Разом $78.00

381. Гаймдал, Н. Дак. І. Лазар $5.00

382. Дарби, Па. На хрестинах у п. Стефана і Евдокії Толочко зложили: С. Толочко, І. Пелеський, Ілька, І. Андрушко, М. Шепетюк, А. Попюк, М. Вараниця, М. Карабин і М. Гавриленко по $1.00; меньшими жертвами $2.60. — Разом $10.60

383. Мілтавн, Н. Дж. Н. Римонюк $5.00

384. Ню Йорк, Н. Й. Т. Балабан $5.00

385. Вунсокет, Р.Ай. І. Чагарин $1.00

386. Джемейка, Н. Й. Ф. Лисий $5.00

387. Літсдейл, Па. На руки місцевого У. Н. Комітету зложили: М. Вуйцьо $10.00; В. Лех, Д. Федерович, М. Курило, В. Баран, Т. Пушак, С. Кріль, Т. Голубець, Т. Гринькевич, П. Вуйтечко, І. Проскурняк, А. Мохник, П. Денис, Г. Вацло, А. Гром, Г. Луцевич, М. Мищак, М. Солодяк, А. Мохник і І. Срадомський по $5.00; В. Пігур $4.00; І. Федерович, Н. Рудницький, М. Кіса, М. Матіяш, П. Смольницький, М. Гошовський, С. Волох, І. Брус, Г. Тимчак, Н. Микулич і М. Костик по $2.00. — Разом $131.00

388. Кнетон, Огайо. На руки пп. Михайла Іваницького і Михайла Іваницького Пацкова зложили: М. Іваницький, К. Скубяк, А. Бандрівський, І. Скубяк, М. Скубяк, М. Войтко, М. Іваницький Пацків, С. Роґалїнський, І. Соколовський і Н. Котула по $5.00; П. Кузеро $3.00; С. Карпюк і В. Патент по $2.50; С. Парижак Іванів, І. Демчак і А. Клюс по $2.00; М. Дрозда І. Ковач і А. Яблонський по $1.00; М. Дзьопка 50 цнт. — Разом $67.50

389. Н. Пітсбург, Па. На руки місцевого У. Н. Комітету зложили: о. В. Уляницький $20.00; В. Стадешк, В. Оборишко, П. Кінош і С. Пойкош по $5.00; А. Набережний, М. Пойкош і Ю. Палїйчак по $3.00; М. Гера, Й. Опалка, Й. Коривчак, А. Лесик, П. Рендзяк і Й. Петрина по $2.00; С. Михалюк $1.25; М. Монько, С. Шалюга, І. Мідянка, Г. Хитра, В. Станко (мол.), І. Колодій, Н. Бац, Д. Мацей, П. Пападин, І. Кміть, Г. Спринський (стар.), М. Дербиш, О. Білик, М. Вачко, А. Стадник, П. Філь, І. Кріль, Д. Устияновський, В. Лисовський, М. Вуйцік, В. Данило, Д. Бац, Ю. Копирка, Н. Набережний, В. Завалинь, І. Мінько, М. Федорів, А. Данило, А. Липа, В. Падолиць, Ю. Падолиць, С. Опалка, С. Терлецький, І. Цьвік, П. Рабик, М. Костик, П. Лешак, Марія Цапар, Й. Прокопець, А. Садловський, І. Іванчук, Д. Чупіль, І. Андрусишин, Гр. Вовк, І. Кухарський, М. Боднар, Г. Процик, О. Кухарський, І. Савка, Т. Іваніцький, А. Мурдза, С. Подоляк, А. Данила, П. Крайник, І. Луцишин, С. Белей, І. Кіт, А. Кіт, В. Цимбалиш, М. Сорохман, М. Тимочко, Ф. Мідянка, С. Левицький, М. Чулик, Н. Щатицький, Т. Сенько, Я. Гомзяк, М. Кулакевич, Г. Ґриґель, С. Іванчик, В. Василько (стар.), І. Лучка, А. Торган, М. Петрик, В. Мурдза, В. Федаш, Г. Спринський (мол.), М. Файдер, О. Бриндзя, М. Бац, Катерина Подоляк, І. Мількович, І. Гусак, І. Мосур, Ф. Ковальчик, Й. Чикановський, І. Вовк, В. Темник, І. Дрозд, М. Павліш, І. Процик, В. Дербиш, І. Глухий, В. Дикий, С. Ґуран, Л. Севко, Ю. Ґера, Л. Місько, В. Павліш, Анна Дудковська, І. Плесконка, І. Дудковський, Г. Волошин, Г. Ковальчик, Текля Бруц, І. Роздай, М. Паращак, М. Федецький, М. Гиз, М. Савчак, В. Сич, Д. Бороха, Ф. Березовський, П. Шимко і А. Кметик по $1.00; збірка на бали бр. св. Василія Вел. (від. 85. Нар. Пом.) $15.00; меньшими жертвами $2.50. — Разом $195.75

390. Гамтрамк, Міш. На руки місцевого У. Н. Комітету зложили дальше: М. Гарматюк і П. Дацко по $15.00; тов. ім. І. Котляревського з представленя $15.00; В. Шеремета $11.00; Д. Атаманець, Н. Бубіль, о. Білянський, І. Кинський і І. Качмар по $10.00; П. Кіршак $8.00; С. Качмар і І. Доліба по $7.00; І. Клим і І. Гунька по $6.00; Топоровський М., Міщук Н., Попів М., Заблоцький І., Квасній С., Анґел І., Ґурняк Й., Зазуляк М., Саганський К., Качоровський І., Леськів С., Мусій Т., Лебедь С., Хомчук І., Кручко М., Левицький В., Мудрий Д., Чабак Н., Дубик С., Дума І., Кравчишин П., Ковальський М., Голуб Н., Чорній М., Василик Г. і Дацко Т. по $5.00; Крук Н. і Марцінюк М. по $4.00; Орський Я., Якимів Н. і Тарапата І. по $3.00; Білик Н., Стахів Н., Угрин А., Когут Т., Кузіна М., Книш С., Васько Д., Даниляшин Т., Крупко І., Анґел І., Хмуринський П., Кремко Д., Худьо М., Онім П., Галамай М., Яремчук В., Димьон П., Дубик І., Суранович Н., Матіїв Т., Боднар К., Кук І., Боднар Л., Дебеляк С. і Демянів С. по $2.00; Гаврилюк І., Держмарюк Н., Данів Г., Чолій С., Костишин Д., Клак І., Сосновський М., Мерищак Я., Шляцький С., Мосич В., Шавінський І., Гудьо М., Дорош Я., Цемний Н., Гук І., Атаманець І., Андрієвська Марія, Рубаха Д., Халамай М., Хахалар П., Дикий І., Ґеца Т., Попа Н., Бочкур Ф., Тимчишин П., Лищин В., Муж М., Демчук В., Дмитришин П., Музичка М., Білик Н., Яцишин К., Кібнєвський Ю., Бухта В., Мига І., Магушонець П., Козачок С., Герман Г., Сіда О., Сіда О., Пеляцький О., Сенів І., Савран К., Ґевко Н., Бугай В., Зємба К., Гаврищків Д., Лозовський Г., Вершілевич В., Гриньків О., Рудько Катерина і Наконечний Г. по $1.00; меньшими жертвами $2.00. Разом $421.00, а по струченю місцевих видатків в сумі $3.54, надіслано $417.00

Сей місцевий У. Н. Комітет надіслав вже попередно $345.00, оголошених в грудни 1918 під ч. 73.

391. Акрон, Огайо. На руки місцевого У. Н. Комітету зложили: І. Пільгуй, $11.00; Й. Маґура, Т. Мураль, А. Тивончук, І. Цмайло-Кульчицький і І. Дорош по $10.00; М. Хребор $6.00; М. Борсук, Т. Гурин, С. Яцинич, І. Макаревич, С. Трач, С. Черняк, І. Месько, С. Білїнський, Т. Кічурчак, М. Станьчак, А. Цепко, І. Цепко, К. Цепко, Н. Сорока, І. Попіль, Й. Сташищин, А. Оленяк, В. Пацькань, І. Бандрівський, В. Кічурчак, І. В. Кульчицький, В. Чайківський, Г. Морохівський, С. Буджак, І. Сироід, І. Мельник, Г. Іванців, І. Мусиш, В. Поливка, Н. Касєневич, І. Суханя, І. Мостинець, І. Смолий, Т. Федуняк, Н. Соколовський, Д. Дюрбан, П. Баранецький, Й. Чайківський, В. Сенюк, П. Славич, Г. Полеґойкий, П. Васюта, Т. Баран, К. Сироід, Й. Борсук, Я. Цмайло Кульчицький і І. Мазікевич по $5.00; М. Петруха, І. Кавиняк і І. Лужецький по $3.00; І. Шляхетка, Т. Білявський, В. Пільгуй, М. Ґрабовський, В. Щяк, М. Возня Гайдук, Т. Кулявий, М. Судомір, Й. Бур, А. Клюс і Н. Шиць по $2.00; Н. Волошанський, М. Попіль, Ю. Ґоджик, Г. Левко, С. Возьняк, Й. Баран, Й. Брелик, С. Малаховський, А. Малаховський, Д. Ганич, Е. Краховецький, Е. Максимович, І. Мельник, В. Чайківський, Юлія Кудера, І. Косівнич, І. Маланчак, Г. Мачівський, І. Цепко, С. Матейко, Н. Герщишин, Н. Саладяк, І. Соколацюк, Т. Гурин, В. Сенюк, Марія Сироід, Н. Маґура, І. Сасютка, А. Котович, Г. Корпита, В. Кічурчак, Анна Судомір, І. Сироід, Анастасія Цепко, І. Фіґель, Н. Марич, І. Мазикевич, І. Бандрівський, М. Карчмар, Д. Малаховський і А. Сироід по $1.00. На гостинї у п. І. Кузьмича зложили: Н. Кухар $3.00; І. Кузьмич і Я. Квачан по $2.00; Н. Українець, Т. Гурин, І. Макаревич, С. Яциник, А. Оленяк, А. Симердяк і О. Гурин по $1.00. Збірка на хрестинах у п. Т. Галамая зібрано $4.30, меньшими жертвами $69.40. Разом $461.70, а по струченю місцевих розходів в сумі $104.30, надіслано $357.40

392. Деслодж, Мо. Місцевий У. Н. Комітет прислав дальше $77.00

РАЗОМ $1.557.25.

Попередно оголошено $37.929.00.

ЗАГАЛЬНА СУМА $38.486.25.

Манчестер, Н. Г. На суму $857.86, оголошену попередно під ч. 344, зложились отсі добродії: Товариство „Січ" $34.70; М. Костина і С. Желізко по $30.00; Й. Марчак, Й. Павловський, Р. Петрачкович і М. Бохонок по $25.00; Т. Заміщак і Анна Карпен по $20.00; І. Чекурдан, П. Кіхтан, К. Лучкевич, Р. Шевяк і Н. Ковальчук по $15.00; О. Кубара, Н. Матвіїв, Н. Томіцький, Д. Ґаздайка, З. Могиляк, М. Бурин, Я. Бурин, Н. Солодуха, П. Годлик, А. Савчак, І. Лимак, Марія Шепета, Й. Петрик, Л. Стець, М. Томіцький, А. Осолївський, Я. Заяць, Й. Харко, Марія Буній, І. Коніщевський, В. Яворський, С. Шемін, В. Костина, В. Максимець, Н. Стриків, М. Мачалаба, Г. Максимець, В. Петрів, М. Добрянський, Н. Плечій, Ф. Ґоджик і Ф. Цура по $10.00; А. Цура $6.00; П. Потеребушка, М. Пийко, М. Дармохвал, Я. Макар, А. Стець, О. Любінський, Марія Стецькович, С. Пелех, В. Платок, В. Романець, І. Шевяк, Л. Любінський, І. Патинко, М. Тижбір, М. Пийко, Марія Вовканич, М. Сисин, Г. Калитка, С. Павлюх, Зофія Лех, Д. Януш, А. Беднарчик, Ф. Ґолембьовський, І. Стецькевич, І. Грицак, О. Марчак, П. Кухар, П. Струк, П. Мигаль, Й. Куцаб, Анна Калинич, В. Шиш, І. Струса, П. Стецькевич, В. Петрачкович, С. Сенидяк, Ю. Ярома, Н. Олійник, Я. Медвідь, М. Дмитрик, В. Кухар, П. Стець, І. Петрах, Л. Кащик, Н. Медвідь, М. Завінський, Т. Кіхтан, О. Буцяк, Н. Дилин і В. Качмарський по $5.00; І. Валків і Д. Бітюк по $2.00; дрібними датками $3.16, а по струченю місцевих видатків $35.00, надіслано $857.86.

Картерет, Н. Дж. На суму $148.00, оголошену попередно під ч. 311, зложились отсї добродії: Тов. „Січ" з коляди $25.00; А. Ляхович, Л. Ракман і др. Месіґен по $5.00; М. Ваганка, І. Олійник, М. Проскура, І. Мудрак, А. Бабіцький, Д. Митрів, Т. Худоба, Т. Буряк, Т. Солявський, Й. Конколяс і М. Лапчинський по $2.00; В. Трух, І. Ґлущак, М. Дитиняк, М. Вілбховий, Р. Ґриневич, Т. Заболотний, З. Сорока, І. Буряк, Н. Цап, С. Михалишин, І. Олейнюк (стар.), М. Боднар, Т. Боднар, Т. Мурзa, Я. Коза, А. Скоципець, А. Клебан, Т. Галюлько, Т. Кузмінський, М. Фіцула, Т. Онуфрик, М. Скоципець, В. Ґабіш, І. Карвім, В. Ковальчук, Ю. Більо, М. Іванцьо, П. Вуй, Т. Міньо, Л. Кавецький, М. Сокольський, П. Трифенко, Й. К. Ґенда, І. Москалюк, Й. Клебан, В. Бобенчак, Юлія Канис, О. Маслюк, М. Дудич, С. Ярощак, М. Дмитрів, П. Макар, М. Мурза, Й. Пукас, І. Добровольський, О. Савчак, С. Трух, Н. Скрипочка, В. Сахар, Н. Томцьо, Т. Чортик, М. Ґрис, А. Смотила, М. Мельник, С. Хомка, Т. Рущак, О. Ґураль, І. Ґураль, Н. Муль, І. Бабіцький, Т. Павлюх, П. Павлюх, Г. Павлюх, Й. Шимонівка, О. Кузьняк, Г. Кельман, Т. Василик, С. Батюк, І. Плевак і Й. Пукас по $1.00. Разом $153.00, а по струченю місцевого розходу в сумі $5.00, надіслано $148.00.

Амстердам, Н. Й. На суму $387.00, оголошену попередно під ч. 146, зложились слідуючі добродії: Бр. св. О. Николая і Сестр. Непор Зач. по $50.00; Н. Н. $20.00; С. Комарянський, П. Дворянин, Й. Базарницький, Ю. Варшона, В. Михалюк і І. Дух по $10.00; К. Кашуба $7.00; К. Отрищин $6.00; В. Чучман, В. Ференц, П. Териляк, С. Цюпка, Ю. Грицай, Й. Руцький, І. Голубець, О. Базарницький, П. Сернюк, Н. Сернюк, В. Поцілуйко, К. Ґнип, С. Хрептик, Й. Дугай, Параня Вуйтина, Д. Пиндик, В. Перець, І. Курчаба, С. Перелаз, М. Тарнавський, М. Корецький, Марія Макаровська, І. Цюпка, У. Вільчинський, П. Вуйтина, І. Макаровський, Ф. Артимович, В. Вовнянка і І. Бабак по $5.00; С. Шмулївна і І. Масляк по $3.00; Н. Вільчинський, С. Амброз, І. Білобран, Катерина Федик, Анна Базарницька, Й. Юркевич, О. Вінявський, П. Підлиський, П. Базарницький, О. Макаровський, Т. Вітковський, Юлька Медвідь, П. Полохач, С. Сіґель, О. Пастернак, Д. Мітулїнський і С. Мітулїнський по $2.00; П. Підлиський, Л. Кравчук, Анастазія Дзікевич, Й. Сернюк, Г. Медвідь, І. Пастернак, Олена Петриця, Г. Масляк, Ф. Буралїй, С. Макаровський, Д. Бодак і Я. Варшона по $1.00. Разом $390.00, з чого стручено місцевий видаток в сумі $3.00.

Чеки і моні-ордери просить ся виписувати на імя Ukrainian National Committee, а висилати на адресу касіера: Rev. N. Pidhorecky, 22 E. 7th St., New York, N. Y.

Український Народний Комітет.

МІЖ БОЛЬШЕВИЦЬКИМИ „ЛІДЕРАМИ" НА ІСТ САЙД В НЮ ЙОРКУ.

(РОЗМОВА).

— Скажи мені, яка твоя ґадка про большевиків!

— Я-ж сам большевик; я до них вступив і других заохочую. Казали мені орґанізувати червону ґвардію, а як зорґанізую, то казали, можу здобувати пивниці з вином і горівкою, а як здобуду, то буду міністром, так як мій товариш з другого корнера. Недавно ще марки ліпив, а тепер є міністром віроісповідань і телеграфів.

— То добре, бо я також большевик і також хочу бути міністром. Я вже тепер є редактором, отже можу бути міністром каліграфії і ґеографії.

— Чекай, вступи до моєї червоної ґвардії. Здобудемо в ночи якусь пивницю з вином, зателеграфуємо до Леніна і він зараз фа — тай нас поробить міністрами. Доси міністрами були старі буржуї, але часи зміняють ся.

— То правда, кажу тобі, ніщо так не зміняєть ся як часи. Де би то давно був хтось думав про такі річи, які ми тепер заводимо.

— Шюр, великі зміни, кажу тобі, зміни великі. Але і перешкоди маємо великі, Нас би вже був призпав цілий нарід; але буржуї стоять на перешкоді. Вони все по старому тарабанять, що так не може бути, як ми хочемо, але так як нарід хоче.

— Видиш, в тім є ціле шахрайство. Вони знають, що нарід нічого не хоче; що він не хоче жадних змін; що нарід хоче, аби все лишилось по старому, і тому кажу: най сам нарід скаже свою волю. В дійсности тільки ми знаємо, чого народови треба і як нарід нас не признає, то ми силою його змусимо, бо, як сказав якийсь фільософ, не є злом до добра силувати.

— Я таксамо казав одному буржуєви, а він мене питає: „А ви, добродію, — не хотів казати навіть „товаришу" — відки, каже, знаєте, що то є добро а що зло?"

— А ти що йому на те?

— Я лише розсьміяв ся, бо що-ж маю дурневи відповідати? Ґадаю собі: Як би вже я не знав того, то хто-ж буде знати?!!! То вже хиба був би конець сьвіта...

— То правда, але вважай, як хто тобі не вірить, то ти зараз поклич ся на Леніна. Кажи: „Добродію, може Ленін трохи більше знає від вас!" Добре, що маємо ким заслонитись, бо навіть буржуї признають, що він чоловік розумний і учений.

— Шюр, але, всетаки подумай собі: питатись мене, чи я знаю, що то є добро а що зло. Ха, ха, ха! Мене, лідера соціялістичного!

— Дай спокій, ми не є соціялісти, ми комуністи!

— Та дай спокій, я вже до комунії не ходжу другий рік!

— Та то не від тої комунії походить слово комуніст.

— А від якої?

— То ти такий редактор, а не знаєш?

— А ти ґадаєш, що від якої?

— То ти не знаєш, від якої?

— А ти знаєш?

— А ти що ґадаєш, що не знаю так як ти?

— А як?

— Як?

— Власне, я питаю ся тебе, як ти не знаєш: чи так як я, чи так як ти?

— Що ти собі ґадаєш?

— Що я собі ґадаю?

— Аґа, що ґадаєш?

— Ґадаю, що ти також не знаєш, від якої то комунії походить слово комуніст. Я ґадаю, що ти таксамо як я береш ся учити других про комунізм, а сам нічого не знаєш?

— Я не знаю, що то є комунізм?

— А може знаєш?

— А ти що ґадаєш?

— Ґадаю, що як би ти знав, то би сказав!

— Ти дурень!

— Ти сам дурень!

— Сам як сам, але з тобою то дубельтовий!

— Я з тобою не говорю!

— То й не говори!

— А ти не говори до мене!

— А чого знов говориш?!!

— Але чого ти говориш?

— Бо я хочу знати, що то є комунізм! Хочу написати в ґазеті!

— Ґуд бай!

(Дискусія замкнена).

ЗБОРИ УКРАЇНСЬКИХ ФАРМЕРІВ В КАНАДІ В СПРАВІ ПОМОЧИ ПОВЕРНУВШИМ ЖОВНІРАМ.

В суботу, 1. марта б. р., відбули ся в Етельберт, Ман., збори українських фармерів того дистрикту, на котрих ухвалено оснувати комітет для помочи повернувшим жовнірам і ухвалено кілька резолюцій. На збори зійшло ся поважне число українських фармерів, як рівнож прибули там і ветерани та просили о поміч для жовнірського комітету. Наслїдком їх просьби зібрано понад 100 дол., а зорґанізований комітет має дальше за задачу старатись о поміч для повернувших жовнірів. Резолюції ухвалено слїдуючі:

Ми, українські фармері, зібрані дня 1. марта 1919 в Етельберт, Ман., одноголосно постановляємо:

Ми бажаємо, щоби іменовано комітет, якого обовязком буде помагати повертаючим жовнірам, які будуть між нас приходити.

Спробувавши самі клопотів, які сьвіжі поселенці мусять перебувати, ми бажаємо помогти повернувшим жовнірам осісти на земли. Ми готові добровільно в якімнебудь часі помогти безплатно якомунебудь повернувшому жовнірови, котрий осідає в нашім окрузї, чи то бодай один день орючи на його фармі, чи то в иншій роботі на фармі, а також зарядимо, щоби його родину і другі річи привезти зі стації на його землю.

Ми рівнож бажаємо запевнити таких нових поселенців, що вони завсїди знайдуть в нас дружну і сусідську поміч і що такі жовніри не будуть мусїли мати недостатку і клопотів початкуючого поселеня.

Дальше постановляємо:

Ми, український загал Канади, висловлюємо нашу віру в принцип Лїґи Народів, який принято на мировій конференції в Парижи.

Вірячи в самоозначене національностий, ми сердечно піддержуємо ідею людського братерства і нового міжнародного ладу, вираженого в її услівях.

Ми дивимо ся лїґу яко одинокий спосіб усуненя запор, які доси ділили людство і пхали його час від часу до воєн.

Ми рівнож віримо, що система охоронної цлової тарифи, яка є одним з найбільше сильних і злих запор на дорозї злуки людства, мусить упасти, щоби запевнити тривалий політичний мир і повсякчасну роботу лїґи.

Ми піддержуємо фармерську програму, яку недавно принято на конвенції Ґрейн Ґроверс, що відбула ся в Манітобі, Саскачевані й Алберті, і уважаємо її пожаданим кроком в напрямі всесьвітно вільної торговлї, яка мусить бути головною підпомогою сталого міжнародного ладу.

А також радо піддержуємо другі зміни, які містять ся в тійже програмі.

Н. А. Григорчук, предс.
К. Ф. Сліпець, секр.

Наша ґазета є присьвячена робітничій справі. Доля та судьба нашого робітника лежить нам на серци передівсїм. Не дбаєм о зиск, тільки о твоє добро, мученику працї! — Пренумеруйте „Свободу"! („Свобода", число 1-ше, 15. вересня 1893).

НА УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 24, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

(Продовжене зі стор. 1-шої).

волюційне правительство розпічне безпроволочно працю в цїли переведеня комуністичного соціялізму.

„Рада рішила перевести соціялізацію великих маєтків, копалень, великого промислу, банків і транспортових лїній, заявила свою солідарність з російським саветським правительством і робить предложене в справі оружного союза з пролетаріятом Росії".

Заворушеня в Мароко.

ПАРИЖ, 22. марта. — Вже від кількох місяців тривають поважні бунти серед населеня полудневої части Марока (в Африці) і француське правительство було приневолене вислати туди значні війска для їх здавленя.

Польський орел у Львові.

ОГОЛОШЕНЄ.

ПОДЯКА.

Дорогі і славні приятелі! Почуваюсь до обовязку зложити на сїм місци щиру подяку за добро, яке я осягнув читаючи часопись „Свободу". Я найшов в сїй часописи оголошене про фарми, які розпродував п. Григорій Курдидик. А що ті фарми находились аж в стейті Алябама, то я бояв ся їхати так далеко. Я вкінци постановив поїхати перший раз сам в вересни 1918 року, а тепер в лютім поїхав я другий раз разом з моїми краянами. І там я, як і мої товариші переконали ся, що те, що писалось в оголошеню було правдиве. Мої товариші з котрими я тут приїхав, не хотіли вертатись навіть до своїх родин, а остали таки на сих фармах. Там дійсний рай. Наш Українець, Гнат Новак, доробив ся протягом року стільки, що тут не був би всилі і за 10 літ доробитись. Я з вдячностию згадую сю хвилю коли я найшов оголошене так чесної компанії, яку представляв п. Григорій Курдидик. Він говорив нам всю правду, за що ми будемо йому все вдячні. „Свободі" желаємо богато таких чесних оголошень, а коли нас тут поселить ся 18 осіб, то ми собі заложимо відділ У. Н. Союза.

ІВАН МЕНЕЛІХ,

Box 251, Youngsville, Pa.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 24, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЕЦЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ВЗИВАЮТЬ ПРОЛЕТАРІЯТ ЦІЛОГО СЬВІТА ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ АЛЇЯНТІВ.

Проголосили загальну мобілізацію армії.

БЕРЛІН, 23. марта. — **Соціялістично-комуністичний кабінет оголосив нині слідуючу проклямацію:**

„ВЗИВАЄМО БОЛЬШЕВИКІВ ЦІЛОГО СЬВІТА ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ ІМПЕРІЯЛІЗМУ ДЕРЖАВ АЛЇЯНТІВ".

Заряджено загальну мобілізацію оружних сил. Спартаки покарали богато визначних осіб, які противили ся мобілїзації.

(Телеграма з Парижа з 22. марта доносить, що з Росії і Німеччини одержано важні вісти, яких однак цензура не позволила оголосити. Можна здогадувати ся, що в Німеччині прийшло до нового політичного перевороту в користь Спартаків).

Німеччина не хоче згодити ся на перевіз польських війск через Ґданьск.

КОПЕНГАГЕН, 22. марта. — На засіданю резємчої комісії в четвер ген. Гамерштайн передав ґенералови Нідантови, відпоручникови маршалка Фоша, заяву, що німецьке правительство не може позволити на те, щоби польські війска висіли в Ґданьску і перейшли через німецьку територію.

Мирова конференція признала Полякам Ґданьск.

ПАРИЖ, 22. марта. — Головна воєнна рада порішила нині остаточно, що Ґданьск має належати до Польщі враз з полосою землї, яка тягнеть ся від Познанщини до Балтійського моря, як се доносять з достовірних жерел.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ВІЛКСБЕРИ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеть ся в неділю, 13. цьвітня, точно о 3-тій годині пополудни, в гали церковній при Рівер улиці. Кождий член обовязаний явити ся на сей мітінґ і вирівнати всї свої залеглости, бо в противнім случаю буде суспендований. Котрий член не явить ся на висше згаданий мітінґ без важної причини, буде укараний після братського статута, § 13. На тім мітінґу буде справоздане урядників з 3-місячної дїяльности, а також будеть ся принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Хто ще не стоїть в жадній подібній організації, а хотів би користати з нагоди, то нехай прибуде на мітінґ і впишеть ся до нашого братства і до У. Н. Союза. — І. Чолій, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Димитрія, від. 301, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеть ся дня 6. цьвітня б. р. На тім мітінгу мають явити ся всї члени, бо є важні справи до полагодженя. Котрий член не явить ся, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Мітінґ відбудеть ся зараз по Службі Божій під числом 1950 Вест Ірі стр. — І. Савчук, предс.; Д. Мидзяк, кас.; А. Козира, секр.

МАКАЛУ, ПА. Бр. Сошествія св. Духа, від. 7, подає до відома своїм членам, що річний мітінґ відбудеть ся 30. марця, о годинї 1-шій пополудни в гали церковній, Будеть ся вибирати новий уряд. Просить ся всїх членів явити ся на тім мітінгу, бо є важні справи до полагодженя. Неприсутні будуть карані після статута. — А. Капітула, предс.; І. Качмар, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. „Українська Січ", від. 188, вибрало на мітінґу дня 16. марта отсих урядників: М. Годований, предс.; М. Чайковський, секр.; М. Максимович, кас.; П. Полик, заст. предс.; Г. Мулик, заст. секр.; Д. Огроднік, заст. кас.; М. Присташ і І. Тебінька, контрольори; О. Зілінський і М. Боднар, дозорці хорих; дверник — член з черги. Повідомляємо всїх Українців і Українок в Дітройт, що мітінги відбувають ся кождої другої неділї по першім, отож хто ще не стоїть в У. Н. Союзї, нехай прийде на мітінґ в неділю, 13. цьвітня, о 2-гій годині пополудни, на 91 Clipert Ave. До товариства вступ вільний, а до У. Н. Союза після статута. Запомоги хорим виплачуємо шість долярів на тиждень. Отож лучша своя хата, як чужа палата! Як хто хоче до чужих організацій вступити, то най знає, що довго мусить находити ся і тлумаків зі собою брати, заки дістане яку запомогу — не так, як в нашій організації, що можеш розмовити ся в нашім ріднім язицї. Вже час, аби ніхто не блудив! — М. Годований, предс.; М. Чайковський, секр.; М. Максимович, кас.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошень женитьби не приймаєсь)

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Страйк в Пасейку полагоджений.

Около 15.000 робітників у ткацьких варстатах в Пасейку, Ню Джерзи, котрі були вийшли на страйк, мають повернути нині, 25. марта, назад до роботи, як заявив їх провідник Матій Плугар. Непорозумінє полагоджено на спільній конференції, в якій взяли участь представники правительства, працьодавців і робітників. На основі нового договору робітники зискали дуже мало. Вони домагали 44 годин праці тижнево, а уділено їм 48 годин; домагали ся признаня юнії, а фабриканти признали їм лише право організуватись; домагали ся 35% підвишки платнї, то сю справу передано до полагодженя комісії пятьох, до якої має війти два представники від робітників, два від фабрикантів, а один від правительства. — Робітники перед страйком працювали 55 годин, а тиждень перед страйком фабриканти годили ся добровільно на 48 годин тижневої праці. — Полагодженє страйку попередила велика демонстрація робітників і оружна бійка між робітниками і війском. До заворушеня прийшло перед головним будинком фабрики „Ботани Ворстед Мілс", де було зібрало ся около 3.000 робітників-страйкерів, аби задемонструвати своє негодоване з поведеня канцелярійних робітників, котрі мимо страйку пійшли працювати до сеї фабрики. Страйкери домагали ся дозволу поговорити до страйколомів, але 50 жовнірів, котрі в той час находили ся також біля фабрики, не хотїли на се згодити ся. Тоді прийшло до малого заворушеня. На поміч зоруженим жовнірам прийшло ще 150 зоружених жовнірів і почала ся формальна битва між війском і страйкерами, яка тривала майже одну годину. Страйкери остаточно подали ся взад. Арештовано кількох мущин і женщин, котрих забрано сейчас на полїцію і покарано. Василь Бирч з Кліфтону, Йосиф Фариняк з Пасейку і Іван Кивак з Ґарфілд — дістали по три місяці арешту; Антін Бабій дістав один рік арешту; панна Кароліна Жак і пані Ковач мають заплатити по 25 долярів кари, а Анна Пурко 10 долярів; увільнено Йосифа Спасака з Пасейку, Валентину Полісан з Кліфтон, і мужа пані Ковач.

Заробили на війні.

Звіт амуніційної фабрики „Ді Пон Павдер Компани", яка доставила аліянтам 40% із усеї амуніції, яку вони ужили підчас війни, виказує, що від 1915 до 1918 року загальний капітал сеї фабрики зріс о 226, 000.000 долярів. З початком 1915 року капітал виносив лише 83,000.000, а з кінцем 1918 року він виносив вже 309,000.000 долярів. Дивіденди, виплачені уділовцям, виносять 140,983.000 долярів.

Інфлюенца у великих містах.

Протягом тижня 8—15. марта у 50 найбільших містах Злучених Держав померло на інфлюенцу 905 осіб. Ся цифра є трохи меньша від цифр попередних тижнів.

Дітройт буде голосувати над справою трамваїв.

В понеділок, 7-го цьвітня 1919, горожани міста Дітройт, Мішіґен, будуть голосувати над тим, чи має місто закупити міські трамваї за 31,500.000 долярів, чи нї. Міська рада ухвалила закупити всі міські зелізниці, але рішила піддати сю справу ще під голосоване горожан.

Подвійний фах: в день учителює, а в ночи краде.

Цікавим чоловіком є Джордж Гает з Міннеаполіс, Міннесота. Його приловили на крадіжи і він сидить тепер в Івановій хаті, очікуючи на розправу. Гает признав ся, що в будний день він працює яко друкар, кождої неділі співає в церкві і вчить діти в школї. Натомісць ночами ходить красти. Останний раз зловили його, як він розбивав банк в Чемплін, недалеко Міннеаполіс.

Київський Українець убитий у Вотербори.

Дня 13. марта впав жертвою убийника український імігрант Федір П. Таран, у Вотербори Коннетікот, котрий походив з маньківської волости, уманського повіту, Київщина. Під закидом убийства арештовано його товариша Никифора М. Нечаснюка, з села Помійник, тогосамого повіту. Кажуть, що Таран довший час носив при собі більшу суму гроший, про що знали кілька його товаришів. Тому підозрівають, що мотивом убийства був рабунок. Нечаснюка арештовано по тій причині, що його біле найдено окровавлене. При убитім не найдено ані одного цента, бо Таран кілька тижнів перед своєю смертию заніс гроші до банку. В старім краю покійний оставив жінку і двоє дітий.

За невластиве арештоване мусять заплатити 25.000 долярів.

Судія в Шікаго присудив, що детективи Гунт і Ґретон мають заплатити пані Рівес 25.000 долярів відшкодованя за се, що без причини арештували її; та ще й як: вони вдерли ся оба до купальні, де купала ся пані Рівес, витягли її з ванни і арештували, не давши навіть доволї часу, аби вона могла добре убрати ся. Пані Рівес жадала 75.000 долярів.

Таки хочуть купити Долїшну Каліфорнію.

В Лос Анджеліс, Каліфорнія, сформовано товариство, яке поставило собі за свою одиноку цїль купити або анектувати від Мексика Долїшну Каліфорнію для Злучених Держав. До сього товариства належать визначнійші особи з Каліфорнії, Нового Мексика і Арізони. Товариство скликує свої перші наради на пятницю, 25. цьвітня 1919 року.

Слїдуючого четверга в церковній сали в Джерзи Сіти п. Ґонський буде демонструвати свій винахід, лямпо-фонограф.

Щоби познакомити Українців з лямпо-фонографом, який винайшов Українець, п. Петро Ґонський, винахідник гостить час від часу по ріжних українських кольоніях у Злучених Державах і демонструє свій винахід. В тій цїли він приде слїдуючого четверга, 27. марта, до Джерзи Сіти, де в церковній сали, при Ґрін і Сусекс улицях, буде показувати гостям новий фонограф. Хто з джерзисітських або позамісцевих Українців хотів би побачити сей цікавий і гарний винахід, нехай прийде того дня, в четвер, до церковної салї о годині 8-мій вечером. Вступ, розуміеть ся, безплатний.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

200.000 українського війска в Галичині.

Париська газета „L'Intransigeant", з 2-го марта, доносить, що сили українських війск в Галичині, які борять ся проти Поляків, виносять 200.000. Ся армія є розкинена на цїлім боевім фронті від Карпат до північної границї Галичини. Найбільше війска зконцентровано коло Львова і Перемишля. Сї війска мають до розпорядимости велику скількість оружа і тяжкі гармати.

Большевицький вожд на Україні.

Женевська телеграма до нюйорського „Таймс-а", з 22. марта, доносить, що комуністичний зїзд, який саме тепер відбуваєть ся в Москві, висказав слово подяки генералови Клембовскому, котрий проводить большевицькою армією, яка здобула Київ. — Згаданий Клембовский, як доносить Problemes de L'Ukraine", є Поляком. Його повне імя є Владислав Клембовский; він був шефом штабу генерала Брусілова; є русофілом і монархістом.

Начальник стації в Станиславові.

В Галичині є три головні табори для інтернованих і полонених Поляків, а се: в Стрию, Коломиї і Жабю. — Начальником стації в Станиславові є п. Устіянович.

„Бери сокиру, ґралї, вила і навіть кипячу воду — та йди на Ляха".

Доносять польські газети, що українське духовенство в Галичині є так розлючене на Поляків, що з церковних проповідниць взиває українське населене ставати до боротьби з Ляхами. Так приміром о. Крайчик з Наконечного, в Яворівщинї, зібрав собі своїх парохіян, зоружених в коси, сокири, ґралї і вила, та разом з ними напав на польську передну сторожу недалеко Яворова, заскочив її і поубивав усіх польських жовнірів. — Взагалі галицьке українське духовенство, як колись так і тепер, стало разом з народом і накликує його в церкві до кровавої розправи з ворогами. Польські газети нотують, що оо. Чайківський і Залітач, також з Яворівщини, починають і кінчать свої проповіди в церкві отсими словами: „Бери сокиру, ґралї, косу, а навіть кипячу воду — і йди на Ляха".

Селяни друть паси з Поляків.

„Курієр Львовскі" каже, що 20. грудня 1918 року шістьох селян з Литовки, недалеко Комарна, зловили польського леґіоніста зпід Кракова, котрий прийшов бити ся з Українцями, і в пять днів пізнійше випровадили його з арешту на гостинець недалеко Комарна і там живцем здерли з нього пас шкіри з плечий за кару, що він прийшов рабувати від Українців їх рідну землю. Польський леґіоніст-рабівник сконав і його закопано недалеко Комарна.

Українські посли в Берліні і Варшаві.

Українське правительство іменувало звісного письменника і бувшого міністра в кабінетах Винниченка і Голубовича, Миколу Порша, амбасадором в Німеччині. Порш є членом української соціял-демократичної робітничої партії і був у ній провідником лївиці. — „Ґонєц Краковскі", з 10. сїчня 1919, доносить, що українським послом у Вашаві є іменований п. Карпінський.

В Чортківщинї нема біди.

В останних часах декотрі Українці з Вінніпеґу, Канада, подіставали листи зі старого краю, з бучацького (село Слобідка) і заліщицького повітів та із Садагури на Буковині, в яких пишеть ся, що люди мають що їсти і гроший не бракує, але нема кому землї обробляти. В листах дають пораду, щоби вертаючі домів з Америки брали зі собою досить ременю (шкіри) і сукна (полотна).

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Кілько Франція стратила на кулї?

Посол Губерт заявив у французькім парляменті, що Франція видала 5.200,000.000 долярів лише на самі стрільна, а 300,000.000 долярів витрачено на инші матеріяли, конечні для артилерії.

Франція завинила Ротшільдови 12.000,000.000 долярів.

Обчисляють, що французьке правительство затягнуло у банкирській фірмі Ротшільда, в Парижи, 12.000,000.000 долярів, або 60 мілїярів франків позички, яку мусить звернути. Ротшільд, треба знати, є найбогатшим банкиром у сьвітї. Він провадить інтерес в Англії, Франції, Німеччині, Австрії і в инших більших або меньших державах. Родина Ротшільда є жидівська. Тасама фірма позичила перед війною Росії 2.000,000.000 долярів на приготованя до війни, а теперішне московське правительство уневажнило сю позичку.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Т. В., Куртіс Бей, Мд. — Ваше письмо підносить супроти дотичної особи вжкі закиди, яких ми без провірення надрукувати в газеті не можемо.

ЯК БІСМАРК НАВЧИВ СЯ ВІД РОСІЙСЬКОГО СЕЛЯНИНА СЛОВОМ „НІЧЕВО".

За панованя Александра II., Бісмарк, яко пруський амбасадор, дістав запрошенє взяти участь у царських ловах, які мали відбути ся яких дванайцять миль від столиці. Назначеного дня він пустив ся в дорогу; нараз в дорозі зіпсувало ся щось в його кариті і Бісмарк був змушений попросити селянина, щоби його доставив до одного села. Селянин появив ся з незвичайно малим і сухеньким конем, принятим до дрантивих повязаних саночок, на котрих було трошки сїна.

— Як же ти годен мене завести таким як щур конем? — спитав остро пруський амбасадор.

— Нічево! — відказав спокійненько мужик. Се слово „нічево" (нічого) в Московщині має нескінчене значінє. Виглядає, що Москалів не обходить нічого, тільки жите.

Се був зимовий день. Сьвіжий сніг покрив усю землицю так, що нїде не було видко дороги. Вони пустили ся в дорогу, а кінь як щур летів мов птах.

— Будь осторожний, бо ще менї карк скрутиш! — остеріг Бісмарк.

— Нічево! — відновів мужик, поводячи конем так, щоби не зачепити о дерево, бо якраз переїзджали лїсом.

Навло-тарахнуло. Санки вдарили о дерево, а кінь, мужик і амбасадор знайшли ся в снігу. Бісмаркови пустила ся кров з носа.

— Я убю тебе! — заревів озлоблений Прусак.

— Нічево! — бомкнув селянин, прикладаючи до його носа сніг, щоби затамувати кров. Бісмарка обурила ся спокійність селянина.

— Певно, що я не наспію на царські лови, — процідив Бісмарк.

— Нічево! — відповів незаклопотано мужичище, звязуючи мотузом розлетївші ся санки.

Бісмарк спостеріг на землі малий кавалок зеліза, який відломив ся від саний, та встромив його до кишені. Відтак всїли оба знов на санки та пустились ґальопом і доїхали до села на час.

Цар і його дворяни сьміяли ся сердечно, коли Бісмарк сказав їм про свою пригоду. Прибувши до столиці, Бісмарк розказав ювілерови зробити для себе перстень з кусника зеліза, яке підняв в лісі, а на перстені вирити слово „нічево". Сей перстень він носив опісля завсїди. Се нагадувало йому, що коли раз чоловік повізьме якусь цїль, він мусить стреміти до неї, не зважаючи на жадні перешкоди; коли так буде поступати, тоді жадні перепони не стримають його перед осягненєм цїли.